

กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม

The Strategies for developing Ecotourism Attractions in Samut Songkhram province.

สุภา สังขวรรณ *

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม (2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม และ (3) เพื่อศึกษาหาข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบมีโครงสร้างประกอบกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ (1) ผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น (2) ผู้ประกอบการบริการท่องเที่ยว (3) ผู้ประกอบการโรงแรมและที่พัก โดยรวมทั้ง 16 คน การศึกษาครั้งนี้ได้วิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือให้เกิดความสอดคล้องกันของเนื้อหาซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม โดย (1) ยึดหลักยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม (2) ส่งเสริมและพัฒนาให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางการพักผ่อนและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (3) กำหนดกลยุทธ์ประเด็นยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม (4) เพิ่มพูนความรู้ ความประทับใจ รวมทั้งบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว และ (5) การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมต่อไป

2. ปัญหาและอุปสรรคของกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีผลมาจากการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงครามในด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยว การจัดระเบียบทางเท้าความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ ด้านประวัติศาสตร์ของสถานที่เนื่องจากขาดปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน รวมทั้งปัญหาในเรื่องของการประชาสัมพันธ์โดยไม่มีข้อมูลให้เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว ไม่มีกิจกรรมที่น่าสนใจ การเดินทางไม่สะดวก ไม่มีรถโดยสารประจำทางเข้าถึง รวมทั้งการที่แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรม ขาดการดูแล ภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกับดำเนินการปรับปรุง ดูแลบำรุงรักษาและจัดหางบประมาณมาทำการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดีต่อไป

3. ข้อเสนอแนะการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงครามเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้กระจายออกไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ด้วย ภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกับดำเนินการปรับปรุง ดูแลบำรุงรักษา สถานที่ท่องเที่ยวไม่ให้เกิดความชำรุดทรุดโทรม ควรทำการประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และการค้นหารูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ในการบริหารจัดการและจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงครามเพื่อนำไปประยุกต์ใช้งานได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจังหวัดสมุทรสงครามยังมีแหล่งท่องเที่ยว ที่มีความโดดเด่นในทางประวัติศาสตร์ ความโดดเด่นในทางศิลปวัฒนธรรม มีความโดดเด่นในความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอีกเป็นอันมาก ที่ไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ไม่ได้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น พิพิธภัณฑ์บ้านบ้านไผ่พันใบ พิพิธภัณฑ์บ้านเขายี่สาร อนุสรณ์สถานแผ่นดินสยามอิน-จัน อาสนวิหารแม่พระบังเกิด ประเพณีไทยทรงดำ ตลาดน้ำบางน้อย ตลาดน้ำบางนกแขวก แหล่งการทำนาเกลือ ศูนย์ท่องเที่ยวเกษตรชุมชนบ้านบางพลับ ฯลฯ ต่อไป

คำสำคัญ : กลยุทธ์ การพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

* นักศึกษาปริญญาเอก สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

** ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ ดร.อนันต์ โพธิกุล Corresponding author : anan_pho@hotmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the strategies for developing ecotourism attractions in Samut Songkram province, to study problems and barriers affecting the strategies, and to suggest the guidelines to make adjustments of the strategies.

The qualitative methodologies used in this study were In-depth interview and documentary research. The structured and participatory observation interviews were conducted with three exemplifying groups comprising of local administrative organization officers, tourism and services entrepreneurs, hotel and resort entrepreneurs with a sum of sixteen selective sampling.

In this research data had been analyzing simultaneously while being collected in order to validate the consistency of the content. The research findings were;

1.The strategies for developing ecotourism attractions in Samut Songkhram province were to stick to the developing plan aiming to develop Samut Songkhram province attractions to be a center of leisure and ecotourism which identical with local culture and environments. Furthermore, other essential strategies regarding effective tourism management were needed to educate, to satisfy the tourists and to add values in ecotourism while conservations and maintenances of the attractions were regularly observed.

2.Problems and barriers of the strategies for developing ecotourism attractions in Samut Songkhram province were inadequate and improper usage of infrastructures and public utilities such as tourist attractions signs, sidewalk management, cleanliness of locations, historical tourist information boards. In additions, provincial private and public sectors did not take the major roles in promoting the tourism attractions, consistently providing tourists interesting information, creating new and innovative tourist activities, providing easy and convenient accesses to tourist locations, and always maintaining the locations in good conditions.

3.This research suggested that to develop the ecotourism attractions in Samut Songkram province successfully and sustainably, public and private sectors should collaborate closely, take a major roles in promoting the tourist attractions in the province especially those of which still unknown to tourist which most of them were unique and remarkable, for instance; ethic cultural Thai Song Dam village, Ban Hai Pun Bai and Ban Khao Yee San museums, Bang Noi and Bang Non Kwak floating markets, salt fields, Bang Plub agricultural village, and etc. In addition, tourist attractions should be conserved and always maintained in good conditions.

Keywords : Strategies, Development, Ecotourism Attractions.

1. บทนำ

จังหวัดสมุทรสงคราม เดิมมีชื่อว่า “เมืองแม่กลอง” เป็นจังหวัดที่มีขนาดพื้นที่เล็กที่สุดของประเทศ แบ่งพื้นที่การปกครองเป็น 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง บางคนที และอัมพวา ด้วยความเก่าแก่และมีการอนุรักษ์ธรรมชาติรวมถึงศิลปวัฒนธรรม ทำให้จังหวัดสมุทรสงคราม จึงเป็นจังหวัดหนึ่งที่นักท่องเที่ยว นำไปเยี่ยมชมเยือน โดยเฉพาะผู้ที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ทั้งนี้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยได้ขยายตัวเติบโตอย่างต่อเนื่อง และนำคุณประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาสู่ประเทศอย่างมหาศาล เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้กับประชาชนอย่างกว้างขวางทั้งในภาคธุรกิจและบริการต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่อง เช่น ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจนำเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร สินค้าที่ระลึก เป็นต้น

เป็นที่ทราบกันว่าแหล่งท่องเที่ยวในระดับจังหวัด หรือระดับชุมชนที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และยังสามารถพัฒนาต่อไปให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น หรือแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในอนาคตได้ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการดูแลรับผิดชอบและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พิจารณาแล้วว่า แหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสมุทรสงคราม เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ราชกาลที่ 2 โบราณสถาน วัด ตลาดน้ำชุมชน เป็นต้น สถานที่ดังกล่าวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาเยี่ยมชมอย่างต่อเนื่องเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและการใช้จ่ายเงินของนักท่องเที่ยว ในจังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ.2557-2558 พบว่าผู้มาเยี่ยมชมเยือน ในปี 2558 มี 1,498,471 ราย เพิ่มจากปี 2557 ที่มี 1,288,422 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.30 จำนวนดังกล่าวแบ่งเป็นผู้มาเยี่ยมชมเยือนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.27 และชาวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 17.40 นักท่องเที่ยวในปี 2558 มี 582,352 ราย เพิ่มจากปี 2557 ที่มี 507,026 เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.86 โดยจำนวนดังกล่าวแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวไทยที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.84 และชาวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 16.86 เมื่อพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย (บาท/คน/วัน) พบว่า ในปี 2558 อยู่ที่ 966.08 เพิ่มจากปี 2557 ที่มี 887.80 เพิ่มขึ้นร้อยละ 24.68 จำนวนดังกล่าวเกิดจากชาวไทยที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 24.74 และชาวต่างชาติที่ 22.51 (สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสงคราม, 2559)

อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่าแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงครามหลายแห่งยังมิได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม และยังขาดการแสดงออกถึงอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่นั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อค้นหากลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างสมดุลด้วยการจัดการอย่างเป็นระบบและการบริหารทรัพยากรที่เกี่ยวข้องเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อศึกษาหาข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรมด้านแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นแนวทางในการศึกษาสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ โดยสามารถอธิบายตามหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1. นโยบาย และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในประเทศไทย

การท่องเที่ยว หมายถึง ผลรวมของประสบการณ์และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาจากปฏิสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจ รัฐบาลและชุมชนผู้เป็นเจ้าของบ้าน ในกระบวนการที่ดึงดูดใจและต้อนรับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนอื่น ๆ

โดยทั่วไปการท่องเที่ยวหมายถึง การที่ผู้คนหรือประชาชนได้ไปเยี่ยมเยือนยังสถานที่หนึ่งเพื่อการเยี่ยมชมเมือง เพื่อเยี่ยมญาติและเพื่อน ไปพักผ่อนวันหยุด รวมไปถึงบุคคลที่เดินทางไปร่วมประชุมทางวิชาการ ทางการเมืองหรือการประชุมทางธุรกิจ หรือเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ทางธุรกิจ ตลอดจนการเดินทางไปศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ หรือไปทำการศึกษาวินิจฉัย โดยผู้ที่มาเยือนสามารถใช้การคมนาคมขนส่งได้ทุกรูปแบบ (อาทิตย์ ศิริธร, 2541) จากสาระที่ได้กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางเพื่อการพักผ่อน การศึกษา สังเกตหรือการเข้าร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรม รวมถึงการร่วมประชุมสัมมนาในสถานที่ต่างๆ นักท่องเที่ยวแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่พวกพักค้างคืน เรียกว่า นักท่องเที่ยว และพวกที่มาเที่ยวน้อยกว่า 24 ชั่วโมง หรือไม่พักค้างคืน เรียกว่า นักทัศนาจร นักท่องเที่ยวยังจำแนกได้เป็นหลายกลุ่มตามพฤติกรรมและแบบแผนในการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มที่เน้นตัวเองเป็นศูนย์กลาง กลุ่มที่เน้นตัวเองปานกลาง กลุ่มที่เดินสายกลาง กลุ่มที่ชอบความหลากหลายพอควร และกลุ่มที่มีความสนใจหลากหลาย

2.2. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 50-57) ได้กล่าวไว้ว่าทรัพยากรท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 3 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ คือ

2.2.1. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว (Attraction) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมเยือนในสถานที่นั้น ๆ

2.2.2. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง (Accessibility) เป็นปัจจัยที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทางหรือโครงข่ายขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่นั้น ตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง แต่ถ้าขาดเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแล้ว แม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวจะมีความสวยงามมากเท่าไรหรือมีคุณค่าสูงเพียงไร ก็ตามย่อมจะไร้ความหมายอย่างสิ้นเชิง

2.2.3. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) เป็นปัจจัยที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบายและความประทับใจ ทำให้นักท่องเที่ยวอยากท่องเที่ยววนวันขึ้น จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจ ส่วนในความหมายของเจ้าบ้าน การท่องเที่ยว หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คือ การเดินทางที่

มุ่งเน้นการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวในด้านระบบนิเวศของทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยธรรมชาติ ป่าไม้ และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆตลอดจนคุณค่าความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม ของชุมชนนั้น ๆ เนื่องจากการเดินทางมีได้มีเพื่อการท่องเที่ยวเท่านั้น การที่เราเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งไม่ว่าจะเป็นด้วยจุดประสงค์ใดก็ตาม ถือได้ว่าเป็นการเดินทางเช่นกัน

2.3. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

โกวิท พวงงาม (2545 : 8 อ้างถึงใน วาสนา คงสกุลทรัพย์, 2559) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนา ควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ

2.3.1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

2.3.2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน

2.3.3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดต้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

2.3.4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วม แล้วชาวบ้านย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดีหรือได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไรการดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จยากลำบาก

2.4. แผนพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม

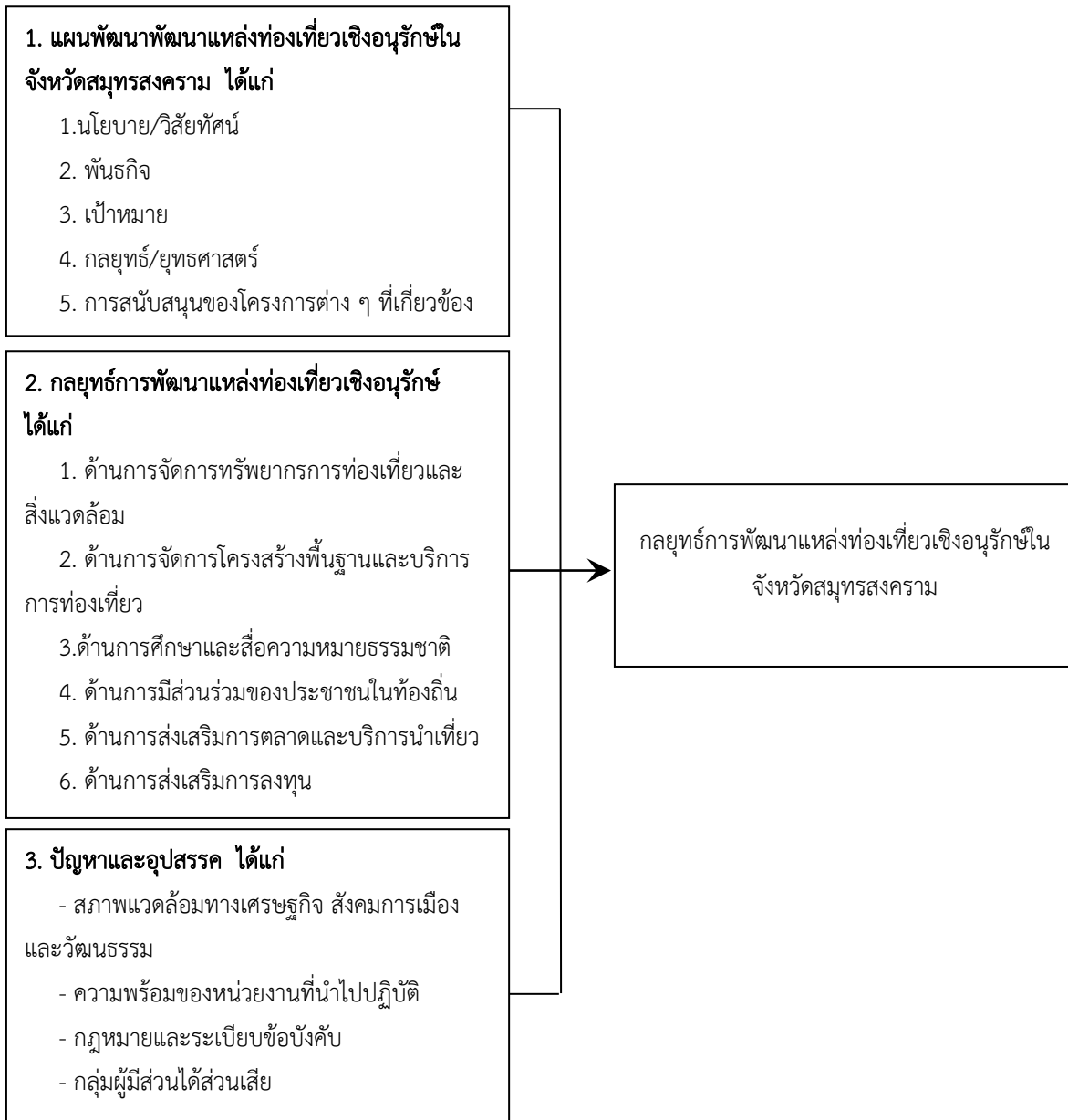
จังหวัดสมุทรสงครามได้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2557 - 2560 ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจังหวัดสมุทรสงครามในทุกๆ ด้านในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น เป็นเมืองแห่งระบบนิเวศ 3 น้ำ แหล่งอาหารทะเล และ ผลผลิตการเกษตรปลอดภัย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทางแม่น้ำลำคลอง ประชาชนรักถิ่นกำเนิด รักษาวิถีชีวิต สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมดั้งเดิม มีฐานอาชีพที่เข้มแข็ง พร้อมสู่ประชาคมอาเซียนพัฒนาจังหวัดเป็นศูนย์กลางการพักผ่อนและการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและผลงานที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถเขียนเป็นระบบได้ดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ
(Independent Variables)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variables)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

3.วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น (2) ผู้ประกอบการบริการท่องเที่ยว (3) ผู้ประกอบการโรงแรมและที่พัก โดยรวมทั้งหมด 16 คน ใช้เกณฑ์การเลือกเป้าหมายแบบเจาะจง การศึกษาครั้งนี้ได้วิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือ เป็นการตรวจสอบสามเส้า

ด้านข้อมูล (data triangulation) ให้เกิดความสอดคล้องกันของเนื้อหาและอ้างอิงทฤษฎีดำเนินการจัดระเบียบข้อมูล

4. ผลการวิจัย

โดยสามารถสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม โดย (1) ยึดหลักยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม (2) ส่งเสริมและพัฒนาให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางการพักผ่อนและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (3) กำหนดกลยุทธ์ประเด็นยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม (4) เพิ่มพูนความรู้ ความประทับใจ รวมทั้งบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว และ (5) การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมต่อไป

2. ปัญหาและอุปสรรคของกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีผลมาจากการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงครามในด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยว การจัดระเบียบทางเท้าความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ ด้านประวัติศาสตร์ของสถานที่เนื่องจากขาดปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน รวมทั้งปัญหาในเรื่องของการประชาสัมพันธ์โดยไม่มีข้อมูลให้เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว ไม่มีกิจกรรมที่น่าสนใจ การเดินทางไม่สะดวก ไม่มีรถโดยสารประจำทางเข้าถึง รวมทั้งการที่แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรม ขาดการดูแล ภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกับดำเนินการปรับปรุง ดูแลบำรุงรักษาและจัดหางบประมาณมาทำการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดีต่อไป

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปและอภิปรายผล

กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม ได้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2557 - 2560 ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจังหวัดสมุทรสงครามในทุกๆ ด้านในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น ได้มีการกำหนดขึ้นเป็นวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ พันธกิจ ให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางการพักผ่อนและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกลยุทธ์ประเด็นยุทธศาสตร์ต่างๆ จึงเห็นความสำคัญต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว สำรวจเส้นทางท่องเที่ยว และจัดทำแผนที่การเดินทางของจังหวัดสมุทรสงครามขึ้นเพื่อการเพิ่มพูนความรู้ ความประทับใจ รวมทั้งบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดย การที่จะขับเคลื่อนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2559 ให้บังเกิดผลในการปฏิบัติในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับสู่ผลสัมฤทธิ์ตามวิสัยทัศน์ภารกิจวัตถุประสงค์และเป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์นั้นจะต้องมีกระบวนการบริหารจัดการแผนยุทธศาสตร์ฯโดยหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการตามกลยุทธ์แนวทางดำเนินการตามความเหมาะสมและศักยภาพของแต่ละองค์กรและจะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนของสังคมต่อการดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผนตั้งแต่ร่วมคิดร่วมวางแผนและร่วมดำเนินการพัฒนาตามบทบาทและความรับผิดชอบของแต่ละภาคส่วนรวมทั้งร่วมติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่องอย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สำเนาวิ เสาวกุล และคณะ. (2550). ที่ทำวิจัยเรื่องบทบาทของผู้นำองค์กรการปกครองท้องถิ่นต่อยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ซึ่งเสนอว่า ความสำเร็จที่สำคัญต่อยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวต้องเกิดจาก การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนของ

สังคม งานวิจัยของ สมหมาย ชินนาค และคณะ (2550) ทำการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขตลาวใต้เพื่อการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ในเขตอีสานใต้ ซึ่งเสนอว่า การเพิ่มพูนความรู้ ความประทับใจ รวมทั้งบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตลาวใต้

5.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่มีความสำคัญในการนำมาเสนอเพื่อเป็นประโยชน์ โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงครามเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้กระจายออกไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆด้วยภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกับดำเนินการปรับปรุง ดูแลบำรุงรักษา สถานที่ท่องเที่ยวไม่ให้เกิดความชำรุดทรุดโทรม ควรทำการประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และการค้นหารูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ในการบริหารและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงครามเพื่อนำไปประยุกต์ใช้งานได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจังหวัดสมุทรสงครามยังมีแหล่งท่องเที่ยว ที่มีความโดดเด่นในทางประวัติศาสตร์ ความโดดเด่นในทางศิลปวัฒนธรรม มีความโดดเด่นในความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอีกเป็นอันมาก ที่ไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ไม่ได้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านไผ่พันใบ พิพิธภัณฑ์บ้านเขายี่สาร อนุสรณ์สถานแผดสยามอิน-จัน อาสนวิหารแม่พระบังเกิด ประเพณีไทยทรงดำ ตลาดน้ำบางน้อย ตลาดน้ำบางนกแขวก แหล่งการทำนาเกลือ ศูนย์ท่องเที่ยวเกษตรชุมชนบ้านบางพลับ เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.1 ควรดำเนินการวิจัยงานวิจัยเดิม โดยจัดกลุ่มตัวแปรใหม่ ๆ ที่มีผลต่อกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงครามพร้อม ทั้งการจัดกลุ่มคำถามเพิ่มเติมที่สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อให้เกิดผลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5.3.2 ควรพัฒนามิติในการทำวิจัย ที่ต่างไปจากการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อทราบข้อมูลที่น่าสนใจเพิ่มขึ้น มีการเพิ่มกลุ่มประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมหลากหลายกว่าเดิม เพื่อให้ทราบข้อมูลรวมทั้งมุมมองต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

5.3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยในลักษณะการทำวิจัยแบบผสม ทั้งในส่วนของปริมาณและคุณภาพเพื่อการค้นพบที่น่าสนใจนอกเหนือจากการศึกษาวิจัยในการครั้งนี้ ในกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม

5.3.4 การวิจัยในครั้งนี้มีข้อมูลที่น่าสนใจในหลายประเด็นที่น่าจะนำมาศึกษาต่อยอด เพื่อศึกษาถึงกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงครามต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์ .
- วาสนา คงสกุลทรัพย์, (2559) . การมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อพัฒนาท้องถิ่น. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 16 มกราคม 2559. จาก <http://drsamaihemman5.blogspot.com/2011/11/blog-post.html>
- สมหมาย ชินนาค และคณะ. (2550). การศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขตลาวใต้เพื่อการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ในเขตอีสานใต้. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

- สำนักงานสถิติ จังหวัดสมุทรสงคราม. (2559) .**จำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ.2557-2558.**
ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 6 มกราคม 2559. จาก [http://samutsongkhram.nso.go.th/index.php/
80-2011-10-11-07-20-43/176-2016-11-02-04-52-53](http://samutsongkhram.nso.go.th/index.php/80-2011-10-11-07-20-43/176-2016-11-02-04-52-53)
- สำเนาวิ เสาวกุล และคณะ. (2550). **บทบาทของผู้นำองค์กรการปกครองท้องถิ่นต่อยุทธศาสตร์การ
ท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้.** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.
- อาทิตย์ ศิริธร. (2541). **วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของไทย ปีพุทธศักราช 2545.** กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร